

Vloga in delo knjižnic glasbenih šol

The Role and Activity of Music School Libraries

Tjaša Medved

Izvleček

Na kratko so predstavljeni začetki delovanja glasbenih šol, stanje na področju knjižnic glasbenih šol in različni vidiki njihovega delovanja. Prikazano je tudi delovanje knjižnice na Glasbeni šoli Domžale. Naloge knjižnice na glasbeni šoli so: vodenje in organizacija dela knjižnice, temeljna knjižnična dejavnost (zbiranje, obdelava, hranjenje, postavitve in posredovanje gradiva), izobraževanje uporabnikov ter predstavljanje knjižnice in njenega gradiva (razstave, spletna stran). V prihodnosti si želimo, da bi knjižnica dobila svoj prostor in ustrezno opremo za izboljšanje svojega delovanja in sodelovanja knjižnice z njenimi uporabniki (tj. učenci in učitelji glasbene šole).

Ključne besede:

šolske knjižnice,
glasbene šole, osnovne šole,
Glasbena šola Domžale

UDK 027.8:37.018.54:78

Keywords:

school libraries,
music schools,
primary schools,
Music School Domžale

Abstract

The article briefly presents how music schools worked at their very beginnings, the condition of music school libraries and various aspects of their operation. Further, it describes the activities of the Domžale Music School library. The tasks of the music school library include: management and organization of library work, fundamental library activity (e.g. collecting, processing, archiving, placing the books and conciliating), training of library users and representation of the library and its material (exhibitions, website). Due to the improvement of our service in the future, we wish to have a new workplace and an appropriate equipment. Furthermore, we hope to improve the collaboration between the library and its users (e.g. students and teachers at the music school).

Primarna naloga knjižnice na glasbeni šoli je zagotavljanje dostopa do notnega in avdiogradiva vsem uporabnikom.

UVOD

Del mreže šolskih knjižnic so tudi knjižnice glasbenih šol. Naloge knjižnice na glasbeni šoli so vodenje in organizacija dela knjižnice, nabava gradiva, temeljna knjižnična dejavnost (zbiranje, obdelava, hranjenje, postavitve in posredovanje gradiva) ter predstavljanje knjižnice in njenega gradiva (razstave, zloženke, spletna stran). Primarna naloga knjižnice na glasbeni šoli je torej zagotavljanje dostopa do notnega in avdiogradiva vsem uporabnikom. Knjižnica glasbene šole pripomore k večji preglednosti in učinkovitejši ter racionalnejši evidenci notnega gradiva, saj je vse gradivo ustrezno označeno, opremljeno, urejeno in razvrščeno po ustreznih oznakah avtorjev oziroma naslovih del, kar posledično pomeni hitrejšo in lažje iskanje (Jamar et al., 2012).

DELO V KNJIŽNICI GLASBENE ŠOLE

Prve glasbene šole smo Slovenci ustanovili v obdobju prebujanja narodov v Evropi; leta 1807 pri stolnici in leta 1816 pri normalki v Ljubljani. Danes je v širši izobraževalni sistem vključeno tudi glasbeno šolstvo s 54 javnimi in 15 zasebnimi glasbenimi šolami, dvema konservatorijema ter tremi srednjimi šolami, ki v sodelovanju z glasbenimi šolami izvajajo program Umetniške gimnazije, Akademijo za glasbo v Ljubljani, oddelkom za muzikologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani ter oddelkom za glasbeno pedagogiko na Pedagoški fakulteti v Mariboru (Glasbeno izobraževanje, 2019).

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (1996) navaja, da imajo šole knjižnico (68. člen). To velja tudi za glasbeno šolo, kjer je knjižničar eden izmed njenih strokovnih delavcev (95. člen). Knjižnice glasbenih šol so del mreže šolskih knjižnic, v katero je vključenih skoraj 700 knjižnic. Šolske knjižnice predstavljajo kar 74 % vseh knjižnic v Sloveniji (poleg splošnih, visokošolskih, specialnih in nacionalne knjižnice). Delimo jih glede na vrsto vzgojno-izobraževalnega zavoda, v katerem delujejo. Poleg glasbenih so to še knjižnice v osnovnih šolah, osnovnih šolah s prilagojenim programom, srednjih šolah, zavodih za otroke in mladostnike s posebnimi

potrebami, samostojnih dijaških domovih ter višjih strokovnih šolah (Škufca, 2019).

Delo knjižnice na glasbeni šoli zajema naslednja področja: strokovno bibliotekarsko delo (nabava in obdelava gradiva, izobraževanje uporabnikov oz. bibliopedagoško delo, informacijsko oz. referenčno delo), dokumentacijsko delo (priprava in shranjevanje publikacij, ki nastanejo ob jubilejih šole, koncertih, nastopih učencev in drugih prireditvah), sodelovanje z učitelji in učenci glasbene šole in stalno strokovno izpopolnjevanje knjižničarja (Jamar et al., 2012).

GLASBENA ŠOLA DOMŽALE IN NJENA KNJIŽNICA

V letu 2020 Glasbena šola Domžale obeležuje 70-letnico delovanja. Njeni začetki torej segajo v leto 1950, ko je začela s svojim delovanjem v prostorih domžalskega društvenega doma, petindvajset let kasneje pa je postala tudi njegova lastnica. Dom so prenovili in prenovljenega slavnostno odprli 6. februarja 1998. Preimenovali so ga v Kulturni dom Franca Bernika. Danes v njem delujeta Glasbena šola Domžale in Javni zavod Kulturni dom Franca Bernika Domžale. Kulturni dom nosi ime po domžalskemu duhovniku, pisatelju, skladatelju in krajevnem kronistu Francu Berniku (1870–1948) (Zgodovina KDFBD).

Slika 1: Kulturni dom Franca Bernika z glasbeno šolo

V nadaljevanju predstavljam naloge knjižnice Glasbene šole Domžale, ki sem jih razvrstila v štiri kategorije.

1. Nabava, obdelava in izposoja gradiva

V knjižnici Glasbene šole Domžale kupujemo predvsem notno in strokovno gradivo za podporo pedagoškemu procesu. Leta 2017 smo

začeli s prevzemanjem zapisov v programski opremi COBISS3, do konca novembra 2020 smo prevzeli približno 2500 zapisov. Prevzemanje zapisov poteka veliko počasneje kot v drugih vrstah knjižnic, saj je v sistemu COBISS za zdaj še relativno malo obstoječih bibliografskih zapisov notnega gradiva, hkrati pa glasbene šole nabavljajo zelo različna gradiva. V naši šolski knjižnici poleg nacionalnega vzajemnega bibliografskega sistema COBISS še vedno uporabljamo tudi računalniški program GIG, ki smo ga za popis in izposajo knjižničnega gradiva uporabljali pred uvedbo sistema COBISS. Trenutno je tako potrebno hkratno upravljanje obeh sistemov, saj so številne enote gradiva popisane le v program GIG, hkrati pa tudi izposoja gradiva za zdaj poteka še v obeh sistemih.

2. Informacijsko oziroma referenčno ter drugo delo

Uporabnikom, tj. predvsem učencem in učiteljem glasbene šole, pomagamo pri iskanju določenih informacij oziroma gradiva, ki ga potrebujejo za pouk. Knjižnica je v pomoč tudi pri izvajanju drugih aktivnosti glasbene šole. V šolskem letu 2019/20 smo na primer izbrali pravljico, po kateri smo z dvema učiteljicama in učenci pripravili jesenski mini koncert, namenjen najmlajšim poslušalcem (do 6. leta starosti) in njihovim staršem. Ob pripovedovanju pravljice so učenci predstavili inštrumente, ki jih učitelji poučujejo na naši glasbeni šoli. V šolskem letu 2020/21 pa smo v splošni knjižnici v našem lokalnem okolju pripravili razstavo ob 70. obletnici ustanovitve Glasbene šole Domžale in 100. obletnici rojstva glasbenega pedagoga Staneta Habeta, ki je bil tudi dolgoletni ravnatelj naše glasbene šole.

Slika 2: Razstava ob 100. obletnici rojstva Staneta Habeta in 70. rojstnem dnevu Glasbene šole Domžale

Pri vsem tem se v knjižnici trudimo za sodelovanje z učenci in učitelji glasbene šole, pa tudi z drugimi (lokalnimi) posamezniki in institucijami.

3. Urejanje spletne strani

Delo v knjižnici zajema tudi skrb za spletno stran glasbene šole, na kateri objavljamo nove prispevke o delu glasbene šole, nastopih in dosegih učencev, galerije nastopov ter aktualne informacije s področja delovanja glasbenih šol. Na spletni strani so objavljene tudi povezava do kataloga knjižnice glasbene šole in nekatere druge informacije o šolski knjižnici.

4. Strokovno izpopolnjevanje

Knjižničar na začetku svoje poklicne poti potrebuje kar nekaj časa, da sploh izpolni vse pogoje za zaposlitev, za opravljanje svojega dela pa mora pridobiti tudi nekatera dodatna znanja. Sama sem najprej opravila bibliotekarški izpit, nato še strokovni izpit na področju vzgoje in izobraževanja. Ne smem pozabiti omeniti tudi dovoljenj za vzajemno katalogizacijo in drugih izobraževanj organiziranih s strani IZUM-a in NUK-a. Najprej sem se udeležila tečaja *Uporaba programske opreme COBISS3/Prevzemanje zapisov in zaloga*, nato še tečaja *Delavnica COBISS3/Izposoja*. Udeležila sem se tudi tečaja *Uporaba programske opreme COBISS3/Katalogizacija – začetni tečaj* in *Katalogizacija monografskih publikacij: tečaj za bodoče aktivne udeležence sistema COBISS. SI*. Pridobila sem dovoljenje za katalogizacijo monografskih publikacij, ker pa sem zaposlena v knjižnici glasbene šole, moram za katalogizacijo notnega gradiva pridobiti še dovoljenje C za vzajemno katalogizacijo (za pridobitev dovoljenja C se je treba udeležiti najmanj dveh tečajev za katalogizacijo neknjižnega gradiva). Redno se udeležujem tudi študijske skupine šolskih knjižničarjev in bibliopedagoške šole ter drugih srečanj in seminarjev, namenjenih šolskim knjižničarjem.

SKLEP

Knjižnica glasbene šole ima pomembno vlogo pri zagotavljanju podpore pedagoškemu procesu glasbene šole. Žal pa je nivo razvitosti knjižnic glasbenih šol še vedno zelo različen

in zelo odvisen od pogojev, ki so za njihovo delovanje vzpostavljeni na posameznih glasbenih šolah. Menim, da se v zadnjem času položaj šolskih knjižničarjev v glasbenih šolah spreminja in postopoma izboljšuje, veliko je k temu prispevalo zaposlovanje bibliotekarjev v glasbene šole, žal pa več glasbenih šol še vedno nima ustreznih pogojev za delovanje šolske knjižnice. Na naši glasbeni šoli se soočamo s pomanjkanjem prostora, zato za zdaj knjižnica nima svojega prostora niti opreme, ki bi ji omogočila še bolj učinkovito delovanje

(na primer mediateka CD-teka) z ustreznimi predvajalniki, računalniška oprema za učitelje in učence in podobno). Menim, da bi vzpostavitev teh pomembnih pogojev za delovanje knjižnice pripomogla k večji uveljavitvi in prepoznavnosti knjižnice in njenega delovanja, omogočila pa bi tudi izobraževanje uporabnikov, bibliopedagoško delo. Tako bi lahko vzpostavili obisk knjižnice s strani uporabnikov in njihovo samostojno dostopanje do knjižničnega gradiva ter zagotovili ustrezno podporo njihovem povezovanju in (so)delovanju. ●

Viri

Glasbeno izobraževanje (2019). Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Pridobljeno 30.

1. 2020 s spletne strani: <https://www.gov.si/podrocja/izobrazevanje-znanost-in-sport/glasbeno-izobrazevanje/>.

Jamar, N. et al. (2012). Kako lahko knjižnica Glasbene šole Jesenice pripomore k delovanju glasbene šole? *Glasba v šoli in vrtcu*, 16 (3/4), 105–111.

Škufca, L. (2019). *Knjižnice glasbenih šol v šolskem letu 2018/2019*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica. Pridobljeno 30. 1. 2020 s spletne strani:

https://cezar.nuk.uni-lj.si/common/files/studije/glasbene_sole_2018-2019.pdf.

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI) (1996). Uradni list RS, št. 12/1996 in št. 16/2007. Pridobljeno 30. 1. 2020 s spletne strani: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2007-01-0718?sop=2007-01->.

Zgodovina KDFB. Domžale: Kulturni dom Franca Bernika Domžale. Pridobljeno 6. 2. 2020 s spletne strani: <http://www.kd-domzale.si/zgodovina-kdfbd.html>.

MAG. TJAŠA MEDVED, univ. dipl. bibl., zaposlena kot knjižničarka na Glasbeni šoli Domžale in Osnovni šoli Rodica

Naslov: Glasbena šola Domžale, Ljubljanska cesta 61, 1230 Domžale

E-naslov: tjasa.medved@guest.arnes.si